

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВІСНИК ЛЮТИЙ 2012 РІК

«БЕРЕГІНЯ» В КРАЄЗНАВЧОМУ МУЗЕЇ

Зима для «Берегиня» була, хоч і лютою, та все ж багата на теплі зустрічі і яскраві події, це: і святкування «Старого Нового року», де наші бабусі та дідуся прекрасно відпочили за святковим столом у дружній компанії, а вже зовсім старенькі ті, хто не в змозі відвідати клуб, отримали поздоровлення та подарунки вдома ; і «Українські вечорниці», де не тільки найстарше покоління згадали часи своєї молодості та те, як вони проводили своє дозвілля будучи молодими парубками і дівками, а й сучасна молодь приєдналася до них, та в суто українському стилі, поєднавши покоління разом відпочили згадавши українські народні пісні, традиції та звичаї, не обійшлося тут і без українських страв – вареників та голубців, якими усі дружно пригощалися.

Та все ж найяскравішою подією, на думку членів клубу «Берегиня», (люди похилого віку сіл Добре і Новогорівка) була екскурсія до Історичного Краєзнавчого музею в місті Баштанка. 19 лютого не зважаючи на вихідний день нам привітно відчинила двері директор музею Скидан Олена Олександрівна. Тут пенсіонери ознайомилися з історичною спадщиною «Баштанської республіки». Побачивши експозицію музею, яка розгорнута в восьми експозиційних залах, похилі люди були не тільки враженні історичними надбаннями, а й активно брали участь у дискусіях, згадуючи і обговорюючи як і важкі часи, які їм довелося пережити, так і веселі кумедні історії.

Зі слів учасників екскурсії, найбільш вразила виставка «Мотиви степового краю», де представлені роботи народних умільців, та зала «Етнографія» - старе знаряддя праці, жорна, ткацький верстат, хатинка в українському стилі. Не менш позитивні емоції викликали і картини заслуженого художника України Г. О. Довженка «Видубецький монастир». «Червоні жоржини». «Натюрморт Баштанка», та багато інших. Багато нових учасники дізналися і про героїчну

боротьбу наших земляків проти денікінців. Кожен для себе знайшов щось своє, що найбільш прийшло до душі, зокрема Липінського Віктора Миколайовича, приємно вразило те, що в виставочній експозиції «Під палючим сонцем Афгану», не забуте ім'я його сина, який був учасником кровавих подій в Афганістані. Живописні картини, карти-схеми, вітрини, діорами, макети, фотографії, документи, особисті речі наших земляків - назавжди відкладуться в пам'яті сьогоднішніх відвідувачів музею.

«Подорож» по історії нашого краю продовжувалася понад півтори години, багато було запитань до Олени Олександрівни, і на всі отримали компетентну відповідь, за це, а також за гостинний прийом, ми щиро вдячні адміністрації музею. Довго ще літні люди вели розповіді про музей, прямуючи автобусом додому, і навіть вдома ділилися враженнями з дітьми та онуками, тож музею слід чекати нових зацікавлених відвідувачів з нашого села.

*Марина Даценюк
ГО «Мрії збуваються»
Миколаївська обл..*

МАЙЖЕ ЯК В КІНО

*Марія Іллівна з братом
Іваном у 1945 році.
Костянтинівка.*

На жаль, міцні морози не дозволили нам провести заплановані зустрічі з остарбайтерами в школах, та й самих героїв наших історій ми не хотіли турбувати в ці холоди. Але ось температура піднялася, і ми продовжуємо ретельно обходити Костянтинівку в пошуках людей, які побували на примусових роботах під час війни в Європі. Продовжуємо відкривати для себе та майбутніх поколінь історії їх життя та поневірянь.

Добре, що до пошукових робіт підключилися педагоги і діти з інтернату № 1. Вони обійшли і зібрали відомості про остарбайтерів, що проживають неподалік від школи. Сьогодні ми зупинимося на людині, яку багато хто в нашому місті знає і згадує добрим словом, як працівника міської нотаріальної контори. Майже 40 років пропрацювала в ній Марія Іллівна Божинська. Однак, у чому вона впевнена, її ніколи не взяли б на цю специфічну роботу, розкрій вона правду, де була під час війни. А ми і самі були здивовані - серед тих, з ким ми розмовляли, в післявоєнні роки люди влаштовувалися на важкі роботи на бетонному, металургійному, хімічному та інших заводах.

Народилася М.Божінська в селі в Запорізької області. Звідти і відправили її з трьома дівчатами з села в червні 1943 року у «Фатерлянд». Разом з однією з землячок потрапила вона на роботу до бауера в господарство Марієнфільд біля міста Шнайдемюлле. Господарі, літнє подружжя, жили у великому добротному будинку. У них було багато землі і всі остарбайтери працювали в полі. В основному садили, пололи, прибирали, здавали на зберігання картоплю. Тому й їли, в основному, одну бульбу.

Жили в бараці, разом з родиною поляків і двома невідомими хлопцями. Окремо жили радянські полонені - молоді хлопці, 5 чоловік. Їх ніхто не охороняв. Дівчата з ними спілкувалися. У них було радіо, і іноді вони повідомляли деякі новини.

У вихідні сиділи вдома. Взимку перебирали картоплю, прибирали у підвалах. Працювала Марія там до лютого 1945-го. Військових дій у цій місцевості не було, танків, літаків не бачила. Просто, одного разу проходили поряд якісь вояки і сказали, що їх звільнила радянська армія.

Жінка не дуже хотіла про це говорити, але її дочка розповіла нам, що наші солдати вели себе тоді, м'яко кажучи, непристойно - грабували і гвалтували. Але Марія сподобалася одному солдатика, і він майже дві доби охороняв дівчат, щоб їх не образили.

Стоп, сказали ми собі, такого ми від остарбайтерів ще не чули. Але ж, минулого тижня про це розповідав Кисельов у передачі «Велика політика», в гостях у якої були митці та артисти нового російського фільму «Чотири дні в травні»! У фільмі показані не тільки наші гвалтівники, а й наші, хто з цими насильниками бився. Ось такий збіг. Тут і в кіно ходити не треба.

Марія Іллівна скупа і скромна в розмовах. Каже, що її в нотаріальній конторі ніхто не питав, а вона нікому й не розповідала, що працювала в Німеччині. Не обманювала, а просто не розповідала. Але від своїх рідних вона нічого не приховувала.

Нам особливо приємно написати про те, що дочка нашої героїні, яка з нею і проживає і підтримує її, - відомий у нашому місті людина, директор УТОСу Людмила Павлівна Малініна.

Зустріч зі школярами М.Божінської та інших остарбайтерів відбудеться в кінці лютого у школі-інтернаті № 1.

Робоча група проекту

«Клуб косянтинівських остарбайбайткрів»

День святого Валентина у Клубі літніх людей

Наш клуб Літніх людей не оминув своєю увагою свято Валентина, яке відзначалося 14 лютого. За солодким частуванням організатори розповіли про історію свята, особу святого Валентина, традиції різних народів, пов'язані з цим днем. Також був проведений майстер-клас з виготовлення 3-D листівок-валентинок.

Свято Валентина, яке відзначаємо 14 лютого, прийшло до нас із Заходу та пов'язане зі священником, який жив в III ст. н. е., за правління Клавдія II, і звався Валентин. Імператор забороняв одружуватися своїм воїнам, бо мріяв створити найсильнішу армію в світі. Клавдій вважав, що воїн має бути вільним і нічого не повинно зв'язувати його з домівкою. Святий Валентин, незважаючи на заборону та небезпеку, таємно вінчав закоханих. За порушення заборони імператора Валентина кинули до в'язниці і 14 лютого 269 року він був страчений. Усю ніч перед стратою він писав листи своїй коханій. «Твій Валентин» - такими були останні слова, виведені його рукою.

У 469 році священника зарахували до лику святих. Відтоді Валентина вважають святим покровителем всіх закоханих.

В світі є багато традицій, пов'язаних зі святкуванням дня святого Валентина: у Англії, наприклад, в цей день ворожать, французьки пришивають до подушки листки лавру, щоб побачити нареченого уві сні, в Америці дарують квіти, а в Італії – солодощі.

Керівник Клубу літніх людей «Жива історія»

Анна Кілас,

БФ «Карітас Самбірсько-Дрогобицької Єпархії УГКЦ»

«СОЦІАЛЬНИЙ ПАТРУЛЬ» НА ЗАПОРІЖЖІ

*Лютий місяць цього рік на Запоріжжі (та й по
всій Україні) видався дійсно лютим – морози
нижче 20-ти
градусів, мабуть, запам'ятаються надовго.*

Волонтери Червоного Хреста в цей період не лише допомагали бездомним не замерзнути без даху над головою (про це ми вже писали), але й особливу увагу приділяли нашим підопічним – самотнім похилим людям, переважно тим, що мешкають у приватному секторі.

Ні для кого не секрет, як важко взимку сільським мешканцям і хату протопити, і води з колодязя дістати, і в магазин за харчами дочвалати, коли здоров'я і сили вже не ті... Оріхівська земля серед районних організацій товариства завжди славилась своїми традиціями єднання поколінь у скрутні хвилини. То ж тут і стали в нагоді молоді волонтери Товариства, які користуючись нагодою (Карантин! В школу не треба ходити!), відгукнулися на заклик працівників Товариства і організували спільно з ними «соціальний патруль»: відвідували ветеранів, жертв тоталітарних режимів, «дітей війни», що самотньо проживають, і зігрівали їх турботою, надавали посильну допомогу по нехитрому домашньому господарству, а в разі потреби невідкладної допомоги – інформували штаби із надзвичайних ситуацій, що створені в кожному районі.

Слава Богу, пережили люті холоди... Мінус п'ять за вікном – це вже рай! Пожвавішали наші підопічні, на спілкування потягнуло, засиділись по домівках. «А чи не пора нам Масляну зустрічати, зиму проводити?» Тільки свисни – охочі на посиденьки зібратись вже тут як тут (у Центрі, що обладнаний був за сприяння Фонду EVZ минулого року...)

Кожна господиня власними рецептами млинців вихваляється, кожна кращі хустини з квітами прагне відшукати у скрині, а пісні – одна поперед одною

заводять народні, жартівливі... І місцеві артисти-аматори долучилися, прийшли зі своєю міні-виставою, і Оріхівська знаменитість – справжній член спілки письменників Володимир Білогуб зі своїми віршами завітав... Не зчулися, як і вечір зірками небо вкрив...

Добре, коли є такі осередки людяності й милосердя, місця, де можуть зустрітися і однолітки, і різні покоління аби зберегти народні традиції, аби не забули нащадки коренів своїх...

Дай Боже, і до Великодня спільними зусиллями свято організуємо – гляньте як очі молоді жваво горять: цікаво їм, весело з нами, ветеранами, значить, є надія на майбутнє і у нас, і у них...

Надія Божок
Заст. голови
Запорізьської ОО ТЧХУ

У ХЕРСОНІ ВІДКРИВСЯ КЛУБ «ТРОФЕЙНОГО КІНО»

Ті, хто зимовим холодним вечором 29 січня зібралися в Центрі молодіжних ініціатив «Тотем», щоб поглянути кінофільм «Дівчина моєї мрії», вже з порогу опинилися в атмосфері старого післявоєнного кінотеатру: перед сеансом працював

буфет (в асортименті зефір, чай і печиво), грала музика, а на стінах висіли фотографії відомих артистів. Щоправда, відомі ці артисти були лише старшому поколінню: Столярів, Орлова, Кадников. Але тим цікавіше було молоді, у якої зараз зовсім інші кумири.

Ідея створити кіно-клуб, у якому літні люди разом з молоддю дивилися б так звані «Трофейні фільми», виникла під час екскурсій по місту, які проходять в рамках проекту «Жива історія: покоління єднає пам'ять». Одна з наших гідів – Елеонора Орестівна Кузнецова, - завершила екскурсію біля будинку, де раніше був кінотеатр «Комінтерн». Саме у ньому після війни демонструвалися закордонні фільми, які привезли наші воїни. І саме з цими фільмами у літніх людей пов'язані теплі спогади, які створюють у кіноклубі неповторну душевну атмосферу. Вони зі сльозами на очах розповідають, як їм хотілося після важких воєнних років та численних втрат чогось яскравого, позитивного, мирного...

Отже, два рази на місяць в Центр «Тотем» літні люди приходять безкоштовно подивитися улюблений фільм своєї молодості, а молодь приміряє на себе одяг тих часів і намагається зрозуміти, що любили, що дивилися й читали, про що думали і мріяли їхні дідусі і бабусі, чие дитинство і молодість випали на нелегкі довоєнні і післявоєнні роки, часи окупації.

В день відкриття клубу демонструвався фільм «Дівчина моєї мрії», про який розповів публіці координатор проекту «Жива історія: покоління єднає пам'ять» Олександр Юдін. Нескладна історія кохання з пригодами, піснями і танцями була знята в 1944 році в Германії. І ось що дивно: у цьому «багатому» фільмі зовсім немає людей у військовій формі, немає навіть натяку на те, що війна вже наближається до кордонів Німеччини. Натомість вистачає запаморочливих танцювальних па і дуже сміливих вбрань, які демонструє Маріка Рокк. Цей фільм з цікавістю переглянули і молоді, і літні. Попри те, що акторка зовсім не відповідає канонам краси другого тисячоліття, вона таки справила враження на «покоління next».

Під час сеансу організатори потурбувалися, щоб все нагадувало післявоєнні часи – в середині фільму навіть змітували розрив плівки. А після перегляду всім раптом дуже захотілося поговорити: про кіно, про те, що дивляться зараз і дивилися тоді, про ідеали, моду і смаки, загалом – про життя. І почалося!.. Старше покоління висловило думку, що сучасні бойовики і трилери – це жахливо! Молодше не зовсім погодилося. Потім обговорили сучасні фільми про війну, які останнім часом активно знімають російські кінематографісти. З'ясувалося, що подобаються вони не всім. Та все ж знайшовся один фільм, який подобається і дідам, і онукам – це картина «В бій йдуть одні старики».

У лютому в кіноклубі «Трофейного кіно вже встигли подивитися і обговорити два фільми – захоплюючий пригодницький фільм «Тарзан» 1936 року, який після війни показували в Херсоні, і «Мост Ватерлоу», який не залишив байдужим жодного глядача. І головне – літні люди та молодь настільки вподобали цей кіноклуб, що приводять своїх знайомих, пропонують фільми до перегляду і теми для дискусій. Цей клуб став справжнім прикладом того, як історія оживає – і на екрані, і в спілкуванні. Після фільмів ми бачимо сльози на очах людей різних поколінь. Глядачі не хочуть розходитися, а хочуть говорити ще й ще – і це найбільша нагорода.

*Олена Афанасьєва
Центр ТОТЕМ,
М. Херсон*

ВСТРЕЧИ ВETERANОВ И ММОЛОДЕЖИ В ХЕРСОНЕ

Люди пережившие ужасі войны, прошедшие через гетто, конц.лагеря, родившиеся в Германии - только за это их можно в полном смысле этого слова причислить к категории Настоящих людей. Это мужчины и женщины, которые с удовольствием отмечают праздник 23 февраля.

Это один из немногих дней в календаре, когда мужчины получают законное право принимать от женщин поздравления, благодарность, и, конечно, подарки. Как только ни назывался этот праздник: День Красной Армии, День Советской Армии, День вооруженных сил и военно-морского флота, День защитников отечества.

И именно в этот день в Херсонском Центре «Хесед Шмуэль» для участников программы «Место встречи – диалог» было подготовлено мероприятие, которое собрало столько желающих, что наш маленький зал был переполнен. На улице зима, а теплая атмосфера в зале располагала к празднику. Люди пришли нарядные, грудь многих ветеранов украшали ордена и медали. На концерте, проведенном силами вокального ансамбля и участников детских программ Центра, слушатели со слезами на глазах вместе с молодыми артистами мысленно проходили свой жизненный путь – затаив дыхание, слушали стихи и прекрасную музыку, пели песни тех лет. Концерт закончился, но слушатели не спешили покидать зал – делились впечатлениями и воспоминаниями. А после концерта их ожидало угощение и душевные разговоры.

Любая встреча молодежи с людьми пожилого возраста – это всегда, с одной стороны, передача энергии от молодых ветеранам, и передача жизненного опыта – с другой.

*Сотрудник проекта Н. Бурмаки
Центр «Хесед Шмуэль»
М. Херсон*

**Надвечір – клуб, де передаються
традиції українського народу,
формується патріотизм,
національна гідність.**

*В лютому місяці Клуб людей
похилого віку «Надвечір»,
продовжував віку свою діяльність,
незважаючи на аномальні морози.
Учасники клубу - люди похилого та
молодь у лютому організували
проводи різдвян - новорічних свят.*

Дружня карітасівська родина об'єднала майже сотню підопічних благодійного фонду, серед яких молоді інваліди, жертви тоталітарних режимів, діти трудових мігрантів та діти з

сімей, які опинились у складних життєвих обставинах

Традиційна «Розколяда» - це проводи різдвяно-новорічних свят, тому під час заходу звучали колядки, щедрівки, віншування, а також було відтворено давній обряд "Маланки". Напередодні урочистого святкування діти, молодь батьки, опікуни та люди похилого віку разом готували бутерброди, сервірували столи, оформляли солодкий стіл. Молодь з функціональними обмеженнями розучувала колядки і слова до різдвяного вертепу, який став особливим подарунком для усіх присутніх, а, в першу чергу, й для самих молодих інвалідів, які тішаться кожній можливості проявити свої творчі здібності.

Святкову програму для карітасівців підготували студенти-семінаристи, гурт "Патронічі" та колектив Крихівецького Народного дому. "Ми дуже тішимося, що маємо можливість виступати для такої особливої публіки, бо у Карітасі надзвичайно щиро радіють нашим виступам, а задоволення глядачів для артистів — це головне!" -- розповіла перебрана "циганка" з Народного дому. На завершення свята усі підопічні Карітасу гуртом заколядували "Нова радість стала". "Такі спільні заходи є дуже важливими для наших підопічних, адже вони єднають разом і дітей, і людей старшого покоління", -- зауважив Олег Дмитрук, координатор проекту "Клуб людей похилого віку «Надвечір»".

Жодна з держав не може вважати себе ані розвиненою, ані демократичною, якщо її громадяни не знають свого минулого. Особливо потрібно його знати нам, українцям. Адже від нас цілеспрямовано, упродовж століть намагались відібрати історичну пам'ять, а, отже, й позбавити національної гідності, перетворити в рабів із синдромом меншовартості. А тим часом наша історія, наша культура, наші традиції, може, й найдавніші у світовій цивілізації. Численні археологічні дослідження підтвердили, що на території сучасної України задовго до античної Еллади та Стародавнього Єгипту була високорозвинута культура.

Де коріння сильне й глибоке, там й дерево сильне, воно бурям і стихіям ставить могутній опір. Звісно, що сила дуба зберігається не лише в його могутньому стовбурі й крилатих гіллях, а й головним чином — у корінні. Перекотиполе з никлим корінням безсиле у борюканні з вітрами, які 24 лютого учні ЗОШ I-III ступенів с. Бабче та с.Маркова продемонстрували свої знання історії, географії рідного краю. 2 команди - учасники інтелектуальної гри «Ігри патріотів» змагались між собою, тим самим демонстрували, що вони високо освічена, інтелектуальна молодь, яка готова до розбудови української держави. 12 запальних хлопчаків та дівчат активно приймали участь у конкурсах «Сходження на Говерлу», «У рідному краї і серце співає». Особливо цікавою була екскурсія містами України.

Приймаючи участь у грі діти дали відповідь на питання: «А хто такий патріот?». Патріот – це людина, яка любить свою Батьківщину, а значить і мову, людей, звичаї готова завжди прийти на допомогу тим, кому вона потрібна, готова служити інтересам держави, а державі потрібні розумні, духовно багаті громадяни. Так і учасники, і вболівальники гри довели, що знання мови, історії, звичаїв і вміння ними користуватися – це шлях до всебічного розвитку людини. А вони – гідні громадянами України, що працюють перш за все над собою – людиною нового типу – активною, толерантною до людей та до самої себе, здатною позитивно ставитися

до планети, Батьківщини, родини, духовних цінностей. Вони – справжні патріоти України.

Олег Дмитрук
Координатор проекту
«Карітас Івано-Франківськ УГКЦ»

ТВОРЧІ ЗАХОДИ В РАМКАХ ПРОГРАМИ

Спогади жертв тоталітарних режимів лягли в основу конкурсу на краще есе, що проходив в рамках проекту «Місце зустрічі – ДIALOG» в МБФ «Місії самарян в Україні».

На сьогоднішній день молодь живе своїми сучасними проблемами, які дуже різняться з тим, що переживали наші предки. Адже на їх життєвих шляхах були голод, війни, табори, примусова праця. Вивчаючи історію, школярі не надто занурюються в події минулого, навряд чи переймаються долями тих, хто творив нашу історію.

Основною метою конкурсу було не лише підштовхнути молодь до спілкування з літніми людьми, одноразово відвідати їх та дослівно викласти спогади на папері. Ідея була під час діалогу перенестися в уяві в ті часи, про які розповідали бабусі, дідусі та глибоко замислитись над життям, що вони мали, аби цінувати внесок їх усіх та конкретно кожного з них, аби чуйніше ставитись до минулого, до нашої історії, до тих, хто заслуговує сьогодні на їх повагу та підтримку.

Дуже приємно, що до ідеї конкурсу есе учні старших класів віднеслись серйозно. Більшість історій було написано про людей, що живуть (або проживали) на території нашого Червоноармійського району Житомирської області. Цінними є роздуми самих учнів про почуті факти, їх відношення до людей, до подій, до історії. Один раз почувши таку сповідь про минуле вже ніколи не зітреш її із своєї пам'яті. Переможцями конкурсу було визначено Янчевську Лесю, Іщенко Ольгу (Червоноармійська ЗОШ І-ІІІ ст.) та Таргонського Василя (Кошелівська ЗОШ І-ІІІ ст.). Згодом есе переможців було надруковано в районній газеті «Вісті».

Наступним етапом було проведено художній конкурс на тему: «Діалог поколінь», в якому взяли участь 15 школярів різного віку. Юні учасники навряд чи багато знали до початку конкурсу про минуле нашої Батьківщини, про життя в часи тоталітаризму, адже наймолодшій учасниці всього 6 років. Та вчителі художнього відділу Червоноармійської школи мистецтв Л.Фесенко та В. Правдицький змогли пояснити дітям мету цього конкурсу аби зацікавити їх взяти участь. Їх роботи відрізняються за технікою виконання та стилем. Та всі вони щирі та глибокі, передають думки та бачення молодого покоління щодо їх «діалогу» з літніми людьми. Під час презентації творчих робіт всі учасники зустрічі мали змогу задавати запитання до їх авторів, а також почути свої враження від побаченого представників старшого покоління.

Всі картини було представлено на виставці в Громадському центрі, а в подальшому буде виставлено в школах, де займаються ці діти.

**Керівник проекту
Сірик Надія
МБФ «Місії самарян в Україні»**

ГАРЯЧІ СЕРЦЯ ХОЛОДНОГО ЛЮТОГО В КЛУБІ «ОСІННЯ КАЛИНА»

*Сигорічний місяць лютий – по
справжньому лютий.
Випробовував людей і машини
сильними морозами та*

глибокими снігами. Були дні, коли з дому виходити було небезпечно. Особливо стареньким людям. Сусіди допомагали один одному. Кому хліба купити, кому допомогти прокидатися від снігу стежку, кому води принести. В селах люди ще не втратили таку людську цінність як

взаємодопомога

Клуб «Осінь каліна» продовжив виїзні домашні відвідини та посиденьки. В цей холодний та самотній час літні люди були раді нашим візитам та все старалися самі розповісти про своє довге та насичене різними подіями життя. Згадували більше про те, що раніше зими були ще суворіші, як цього року, і снігу випадало більше. Було так, що по під саму стріху (низ даху) доходило. На дорогах прокидали вузькі проходи з «кишенями» - нішами, куди можна було загнати корову чи стати

з відрами води, щоб розминутися. Це тепер, майже

в кожному дворі є криниця, а раніше на все село було дві криниці. І щоб напоїти худобу, то гнали їх до криниці, де були спеціальні жолоби для води для худоби.

З часом ми думаємо впорядкувати ці розповіді у збірочку, бо вони не лише цікаві, але й корисні для молодого покоління. Бо гіпер-розвиток цивілізації – це, наче, добре, але не надійно. Природа сильніша і мудріша за будь-які людські амбіції, і про це не варто забувати. Старші люди ще пам'ятають секрети як жити і виживати, покладаючись на власні сили.

Під час візиту до Валентини Іллівни Рибак (1932 р.н.), ми дізналися, що вона знає і пам'ятає старовинні польські колядки. Кілька вона наспівала і ми записали на диктофон. Про це ми повідомили керівнику польської громади в м. Бар. Маргарита Медведєва дуже зацікавилася, бо вже більше 10 років при польській громаді працює дитячий фольклорний колектив, де вони відтворюють пісні та танці. 9 березня запланований візит до клубу «Осінь калина» лідерів польської громади. З тим щоб в дні святкування польської культури в Україні, включити до виконання оті

старовинні пісні, які зберегла і донесла до сьогодні Валентина Іллівна Рибак.

Качановська Віра Григорівна (1943 р.н.) вже не може ходити, але вона не звикла бути залежною від когось. Діти купили їй інвалідного візка і вона самостійно рухається по хаті. Щоб не думати про самотність – вишиває. Вже більше вишиває на помацки і великим хрестиком, бо і зір вже зрадив. Вона не лише нам показували свої роботи, але й розповідала історію кожної.

З часом ми думаємо впорядкувати ці розповіді у збірочку, бо вони не лише цікаві, але й корисні для молодого покоління. Бо гіпер-розвиток цивілізації – це, наче, добре, але не надійно. Природа сильніша і мудріша за будь-які людські амбіції, і про це не варто забувати. Старші люди ще пам'ятають секрети як жити і виживати, покладаючись на власні сили. А ще вони міцно притримуються найдорожчого – справжніх людських цінностей.

Оксана Бас,
координатор проекту «Осінь калина»,
с. Гайове Вінницької обл.

**20 ЛЮТОГО –
ДЕНЬ
СОЦІАЛЬНОЇ
СПРАВЕДЛИВОСТІ**

Виконавець проекту - Хмельницький обласний фонд милосердя і здоров'я прийняв участь у круглому столі, який відбувся в обласному навчально-культурному центрі з метою привернення уваги суспільства, органів державної влади, органів місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання, громадських організацій до вирішення питань соціальної справедливості.

Справедливість – це невід'ємне природне право людини. Це – рівність соціальних прав, законність для всіх, захист прав громадян, чесність; благополуччя народу, достойні зарплати і пенсії у простих людей, доступне житло; соціальні блага по заслугах, по праці, оцінка людини по її особистих якостях; ефективний соціальний захист, державна підтримка малозабезпеченого населення. Такі висновки зробили учасники круглого столу, які були присутні – начальник головного управління праці і соціального захисту населення обласної держадміністрації Світлана Лукомська, голова федерації профспілок Геннадій Харьковський, заступник голови обласної ради ветеранів Володимир Луцюк, голова обласної ради жінок Алла Городецька, голова молодіжного громадського центру молодіжних ініціатив Руслан Рохов, голова християнської місії «Допомога» Павло Сівець, отець Микола від української православної церкви та ін.

Учасники круглого столу зауважили, що факт по-яви Указу президента чітко вказує, що проблема є і її потрібно вирішувати.

Керівник проекту «Діалог – шлях до взаєморозуміння» за програмою «Місце зустрічі ДІАЛОГ» федерального фонду «Пам'ять, відповідальність, майбут-не», яка реалізується в Україні за організаційної підтримки ВБО «Турбота про літніх в Україні» запропонував, що згадані в Указі Президента виконавці, в т.ч. громадські організації навіть зі своїми обмеженими ресурсами, мають об'єднати свої зусилля в реалізації цього Указу. Щоб в Україні існував не лише День соціальної справедливості, а й тиждень, місяць, рік. Повсякчас. Пропонується створити форум громадських організацій Хмельницької області під назвою «Громадська ініціатива», що дасть можливість налагодити суспільний діалог в громаді, вивчити стан справ, запропонувати шляхи їх вирішення. Що, безперечно, цілком відповідає цілям обласного проекту «Діалог – шлях до взаєморозуміння» і являється одним із методів його реалізації.

Учасники круглого столу виразили впевненість, що дієве виконання Указу Президента щодо соціальної справедливості сприятиме акцентуванню уваги суспільства, органів державної влади, суб'єктів господарювання, громадських організацій на вирішенні питань соціальної справедливості та соціального захисту, подолання бідності, забезпечення повної зайнятості, гідної праці, рівності, соціального добробуту і в цілому у соціальної справедливості для всіх громадян України.

Володимир Кухар
Керівник проекту «Діалог – шлях до взаєморозуміння»
м. Хмельницький

НЕЗРИМА ПРИСУТНІСТЬ ВЕЛИКОЇ УКРАЇНКИ

*«Якщо (чоловік) впаде і йому випаде з рук меч, я
готова цей меч підняти і далі йти», -
Олена Теліга.*

*«Нащо кричати, коли і болить,
В світі і так стільки грому гримить.
Прислухайтесь тихо, хоч би на мить,
Чуєте, доня малесенька спить?»*

Так, як і спонукав у вірші Петро Шкраб'юк – «тихо і без пафосу» - провели вчора, 26-го лютого, вечір пам'яті Олени Теліги у Марійському товаристві «Милосердя» на Руській, 10 у Львові. Заходи відбуваються в рамках проекту «Зустріч поколінь». Співорганізатор вечора – голова Львівської обласної організації Всеукраїнського жіночого товариства імені Олени Теліги Тетяна Шаленко – наголосила, що саме в такій атмосфері дуже добре відчувається незрима присутність цієї української героїні – «неймовірного життєлюбця» і «людини, готової піти на смерть за ідею».

«Я навмисно рахувала – всього 38 її віршів, - каже Тетяна Шаленко, - але більше і не потрібно, бо в кожному абсолютно все з неймовірною силою передано. Люди, такі, як

Олена Теліга, що зуміли зберегти чистоту серця, постійно з нами, тільки ведуть діалог через папір. Я інколи встаю серед ночі і перечитую Олену, і завжди мені хочеться вигукнути: «О так, і я так само думаю! Так, я це теж відчуваю!» Тільки вона це сказала дуже досконало... До прикладу, її вірш «Чорна площа»: «Це ввижається в ніч, Коли змучена пам'ять Божевільних думок від вогню не хоронить, І вони закипають, іскраються снопами, Щоб пізніше застигнути сріблом на скронях». І в мене бувають такі ж безсонні ночі...» - розповіла Тетяна Шаленко.

Член Спілки письменників України Петро Шкраб'юк зауважив, що Олена Теліга, не хизуючись своєю набожністю, була глибоко духовною людиною, і свій внутрішній зв'язок із Всевишнім виливала у віршах. *«Коли вони з Уласом Самчуком у 1941-му році перебиралися через кордон до Києва, то перше, що вони зробили у Львові, відвідали нашого Митрополита Андрея Шептицького, який добре знав батька Олени – Івана Шовгеніва, - каже Петро Шкраб'юк. – Дуже явною у її житті є історія «навернення до своєї нації», адже Олена Теліга виховувалася до 15 років у середовищі російського шовінізму. Навіть, коли вони з матір'ю емігрували до Праги, вона ще деякий час спілкувалася з російськими монархістами. Про мить свого «національного прозріння» оповіла Уласові Самчукові: **«Знаєте, як це сталося, що я з такого гарячого Савла стала не менше гарячим Павлом?»** Петро Шкраб'юк переповів: **«То було на балу одного москвофіла. За столом, де сиділа Олена Теліга, велися балачки на тему «собачого язика», аж раптом вона, відчувши сильний внутрішній спротив, встала, вдарила кулаком по столу і випалила: **«Ця «собача мова» - моя мова, і я вас більше не хочу знати!»****»*

Не менш сильною, ніж вірші, є публіцистика Олени Теліги, яку Тетяна Шаленко назвала «Підручник як стати громадянином». *«Уявіть, якби Олену, яку учні обожають, як вчительку, не вбили, яких би свідомих дітей вона для нас виховала! – каже голова Товариства імені Теліги. – Лише одна стаття **«Партачі життя»** - який чіткий дає орієнтир: не хилити голови, як соняшники, то в один, то в інший бік. Нам нині дуже бракує отієї шляхетності і суспільної свідомості Теліги: громадянин – це уже спеціаліст, який здобув певні ази, але усвідомив, що він живе у спільноті і тому повинен «без вороття давати дари і діставати нові від Бога», - продовжила Тетяна Шаленко.*

На вечорі пам'яті учасники мали нагоду переглянути унікальний запис музичного твору, який написав чоловік Олени Теліги – Михайло. Твір «Виклик» виконував бандурист з Америки Юліан Китчастий, який дослідив платівку із записами бандуриста 30-их років Михайла Теліги і дав їм дуже високу оцінку.

«Коли я почула цей твір, зрозуміла, чому експресивна і непосидюча Олена вибрала собі за чоловіка спокійного і тихого Михайла, - сказала Тетяна Шаленко. – Він зумів передати всю повноту миті, коли його Олена кружляла в безтурботному танці. Вона страшенно любила танцювати. Навчалася в школі Авраменка, і чеський хореограф пророкував їй майбутнє великої танцівниці...»

«Та в постаті Михайла Теліги ми маємо ще один рідкісний дар, - продовжила Тетяна Шаленко. - В мене навіть є таке бажання, щоб, коли священики вінчають молодят, наводили його приклад вірності аж до смерті. Михайло Теліга не вийшов з кімнати Спілки письменників, де Олену та інших накрило гестапо, він просто не зміг зробити того кроку, хоч один чоловік пішов. Отака відданість неймовірна і лицарське начало було у нього! Ми вивчаємо в школі, як жінки - декабристи пішли за своїми чоловіками, а які в нас є унікальні приклади чоловіків!»

Усвідомлення Олени Теліги себе, як громадянки, відбивалося у її жіночій позиції. У статті «Якими нас прагнете» вона писала, що дає **«без міри ніжність, але сприймає чоловіка, як воїна і лицаря»**, – передала зміст Тетяна Шаленко. – **«Якщо він впаде і йому випаде з рук меч, я готова цей меч підняти і далі йти»**. «Вона казала, що, в якійсь мірі її драгувало, коли українські жінки хапали своїх синів за стремена і не впускали боронити свій край. Такі жінки не збудують держави, - вважала Олена, - бо своїми слізьми забирають в чоловіків силу, замість того, щоб давати мужність», - додала керівник львівських «теліжанок».

В доповнення спогадів і відгуків про Олену Телігу, на вечорі звучали музичні твори, які переносили слухачів у час, коли на елітних вечорах української діаспори звучала Михайлова бандура і кружляла у вальсі, чи «Козачку» модна Оленина сукня. Твори на бандурі виконували студенти Львівської музичної академії Богдар Баглай і Анастасія Ганас. Товариство «Милосердя» інсценізувало художній портрет «Олена Теліга – жінка і дружина» на основі епістолярної спадщини поетеси.

Нагадаємо, проект «Зустріч поколінь» провадить Інститут лідерства та управління УКУ у співпраці з Марійським Товариством «Милосердя», за підтримки фонду «Турбота про літніх в Україні».

***Програма «Зустріч поколінь»
Український Католицький Університет
м Львів***

ПРОЕКТ «ЗУСТРІЧ ПОКОЛІНЬ. ПІСНІ, ЯКІ ДОПОМОГАЮТЬ ЖИТИ» У ПОЛТАВІ

В лютому активності проекту були пов'язані із двома святковими датами. 15 лютого, на Стрітення, волонтери провідали своїх підопічних у Горбанівському інтернаті для ветеранів війни та праці для спілкування та спільного проведення вільного часу.

Дізнаючись про пісні, які подобалися літнім людям у молодості, цього разу діти присвятили своє спілкування темі святкування Стрітення та інших народних свят, пов'язаних із весною.

З'ясувалися цікаві подробиці традицій святкування цього дня в різних куточках Полтавської області, волонтерам пощастило записати і одну веснянку. Зрозуміло, що більшість із опитуваних дідусів і бабусь через тодішні закони в державі відкрито не святкували цього свята, а дехто і взагалі про нього не знав, особливо релігійної його частини, але у спогадах декого з них знайшлися справді цікаві факти. Будуючи діалог, наші волонтери мали завдання максимально спиратися на позитивний досвід літніх людей-учасників проекту, щоб мінімізувати травмуючі фактори, які пов'язані зі спогадами про трагічні події їх життя. Діти самі запропонували такий спосіб побудови розмови, щоб хвилини взаємодії зі старенькими людьми були для них максимально позитивними в емоційному плані. І ця спроба виявилася вдалою. Під час цих відвідин частина волонтерів встигла ще і пограти у шахи та шашки із бажаними.

Готуючись до наступної зустрічі, яка була присвячена Дню захисника Вітчизни і відбулася 22 лютого, волонтери спиралися на попередньо зібраний матеріал про улюблені пісні воєнного та повоєнного часу. До святкового «вогника», куди запросили усіх бажаних учасників цільової групи, учні підготували виконання улюбленої усіма «Катюші», «Землянки», «Синього платочка» та народних пісень «Ой чорна я си чорна», веснянок. У святковій програмі знайшлося місце і виконанню народних мелодій на сопілках, читанню поезій, присвячених цьому дню. Своїми руками діти приготували і святкове пригощання, пов'язане із масничним тижнем, який якраз тривав. Запашні млинці, гарячі вареники зі сметаною, солодощі до чаю – все це, як і цікава розмова, як і подаровані наприкінці зустрічі квіти та листівки, порадувало наших гостей.

Безпосередньо 23 лютого група волонтерів, до складу якої увійшли дівчата, провідала і тих учасників цільової групи, які за станом здоров'я не змогли приїхати на «вогник». Їм була подарована пісенна вітальна програма, квіти та листівки.

«Для мене важливо, що кожна наша зустріч дарує цим людям щирю радість. Я вкотре бачу, що це дуже хороше діло», - сказала після однієї із зустрічей Куряча Дар'я, учениця 9 класу, волонтер проекту. «Те, що ми робимо, не вимагає від нас багато зусиль. Але як багато позитиву отримують ці самотні люди! На такі речі варто витратити свій час», - такий висновок озвучила Жамардій Анастасія, однокласниця Дар'ї. Такі міркування учасників проекту підтверджують факт, що сучасна молодь здатна оцінити важливість і доцільність такого роду проектів. А це, у свою чергу, доводить, що діалог між поколіннями потрібен навзаєм.

*Олена Ульяніч,
Педагогічний Центр "Академія",
М. Полтава.*

Організатор програми:
Всеукраїнська благодійна організація
«Турбота про літніх в Україні»
Адреса: 02100, Київ, Бажова, 2, 23
Веб-сайт: www.tlu.org.ua

Видання здійснюється в рамках програми
«Місце зустрічі – Діалог» за фінансування
Фонду «Пам'ять, відповідальність і майбутнє»
(Німеччина)
Веб-сайт: www.stiftung-evz.de

Виконавець випуску Громадська організація «Мрії збуваються»
Голова організації Марина Даценюк
Тел.. +30986153996
Адреса: 56157, Миколаївська обл., Баштанський р-н, с., Добре, вул., Командовського, 2.
2012 рік